

Liperin kunnan liikuntaolosuhteiden kehittämissuunnitelma

Sisällys

Kehittämissuunnitelman toteutus	4
Liperin liikuntaolosuhteiden nykytila	6
Liikuntaolosuhteiden luokittelu	8
Lähiliikunnan olosuhteiden ja leikkipaikkojen verkosto	10
Pärnävaara	16
Osallistamisessa esiin nousseet toiveet	18
Asukaskyselyn tulokset	20
Tavoitteet, toimenpiteet ja nostot kehittämiskaudelle	22
Olosuhteet	24
Olosuhdetyö	30
Liikuntaolosuhteiden investoinnit	36
Keskeisimmät investoinnit viime vuosina	36
Keskeisimmät investoinnit tulevina vuosina	38
Investointisuunnitelman koonti 2023-2030	40
Lähteet	42

Kehittämissuunnitelman toteutus

Liikuntaolosuhteiden kehittämissuunnitelma määrittää Liperin kunnan liikuntaolosuhteiden kehitystarpeet ja toimenpiteet vuosille 2023–2030. Suunnitelman toteutumista seurataan säännöllisesti, ja suunnitelmaa päivitetään ja tarkennetaan tarpeen mukaan. Suunnitelma täydentää Liperin kunnan liikkumisohjelmaa, jossa on määritetty laajemmassa kuvassa liikkumisen visio, tavoitteet ja toimenpiteet.

Kehittämissuunnitelman toteutusta ohjasi suunnitelman laatimista varten asetettu ohjausryhmä, johon kuuluivat

Riitta Lappalainen, hyvinvointijohtaja, Liperi
Jouni Pekonen, tekninen johtaja, Liperi
Vesa Turkia, liikunta- ja ulkopaikkamestari, Liperi
Reetta Partanen, vapaa-aikapäällikkö, Liperi
Mira Kostamo, terveysliikunnan ohjaaja, Liperi
Sonja Kortelainen, hankeasiantuntija, Liperi
Eeva Elomäki, hyvinvointi- ja hankekoordinaattori, Liperi
Tapio Mustonen, elinympäristölautakunnan edustaja, Liperi
Jani Salomaa, hyvinvointilautakunnan edustaja, Liperi
Karri Poutanen, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen päällikkö, Siun sote
Pasi Majoinen, koulutusasiantuntija, Pohjois-Karjalan Liikunta ry

Kehittämissuunnitelman toteutuksesta vastasi WSP Finland Oy: Paula Liukkonen, Salla Salmijärvi, Pasi Metsäpuro ja Ilari Jounila.

Osana kehittämissuunnitelman laatimista kuultiin Liperin asukkaita, koululaisia, järjestöjä, neuvostoja ja valtuustoja sekä kunnan työntekijöitä.

Arkiliikkumisen edistämiseksi kunnassa on laadittu erillinen pyöräliikenteen ja jalankulun kehittämissuunnitelma 2040, mikä vuoksi tässä suunnitelmassa ei esitetä erillisiä toimenpiteitä kävely- ja pyöräväylien kehittämiseksi.

Liperin liikuntaolosuhteiden nykytila

Liperin kunnan ulkoilureittien ja latujen verkosto on kattava ja sitä täydentävät yhteydet seudullisiin reitteihin ja maastoihin. Liperin kunnan alueella olevien ulkoilureittien varsilla on useampia kotia ja laavuja. Koulujen pihat, lähiliikuntapaikat ja leikki- puistot tarjoavat liikkumismahdollisuuksia erityisesti lapsille ja nuorille. Koulujen salit ja palloilukentät tarjoavat olosuhteita seurojen käyttöön. Liperistä löytyy myös uimahalli Liprakka. Liperiläisille seuroille ja järjestöille liikuntaolosuhteiden käyttö on pääosin maksutonta.

Valtaosa liikuntapalveluista ja -olosuhteista sijoittuu kunnan kolmeen taajamaan: Ylämyllylle, Liperin kirkonkylään

ja Viinijärvelle. Koulut ja niihin liittyvät liikunta-alueet sijoittuvat edellä mainittujen taajamien lisäksi Salokylään ja Mattisenlahdelle. Liprakka sijaitsee Käsämässä Viinijärven ja Ylämyllyn välillä. Ympäryskuntien liikuntapalvelut ja -olosuhteet täydentävät liperiläisten ja Liperissä toimivien yhdistysten hyödynnettävissä olevia palveluita ja olosuhteita.

Liperissä sijaitsee Pärnävaaran monipuolinen urheilukeskus, joka tarjoaa hyvät olosuhteet muun muassa hiihdolle, patikoinnille, maastopyöräilylle ja suunnistukselle.

Liikuntaolosuhteiden kehittäminen on jo viime vuosina ollut Liperin kunnan

painopisteenä, ja vuosien 2019–2021 aikana kunta onkin investoinut liikuntapaikkoihin vuosittain keskimäärin noin 750 000 €. Merkittävimmät liikuntainvestoinnit ovat kytkeytyneet viime vuosien kouluinvestointeihin (salit, pihat). Myös olosuhteiden kunnossapitoon on lisätty resursseja viime vuosina ja resurssien riittävyttä tarkastellaan jatkuvasti.

Liperin kunnan elinympäristöpalvelut huolehtii kunnan liikuntaolosuhteiden hallinnasta, rakentamisesta ja ylläpidosta. Olosuhteiden kehittämisestä tehdään yhteistyössä hyvinvointipalveluiden sekä muiden sidosryhmien kanssa. Tiedot kunnan liikuntapaikoista on koottu

Lipas-järjestelmään, mutta ne eivät ole kaikilta osin ajan tasalla. Olosuhteiden kuntotietojen keruun osalta on aloitettu sähköisen järjestelmän pilotointi. Olosuhteiden hallinnan ja kehittämisen näkökulmasta Lipas-järjestelmän säännöllinen päivitys ja kuntotiedon systemaattinen kerääminen ovat askeleita kohti johdonmukaisempaa olosuhdetyötä.

Liikuntaolosuhteiden luokittelu

Liperin kunnan liikuntaolosuhteet voidaan jakaa lähiliikunnan olosuhteisiin, vuoroperusteisiin olosuhteisiin ja muihin lajiliikuntapaikkoihin sekä kilpa- ja huippu-urheilun erityis- ja tapahtumaolosuhteisiin.

Lähiliikunnan olosuhteet ovat vapaasti kuntalaisten käytettävissä ja helposti saatavissa. Vuoroperusteiset olosuhteet

ja muut kunnan lajiliikuntapaikat palvelevat erityisesti organisoitua toimintaa, mutta osa niistä on myös vapaasti kuntalaisten käytettävissä lajiharjoitteluun. Kilpa- ja huippu-urheilun erityis- ja tapahtumaolosuhteet vastaavat kilpailuiden ja tapahtumien järjestämisen vaatimustasoon ja lisäävät alueen tunnettuutta.

Kilpa- ja huippu-urheilun erityis- ja tapahtumaolosuhteet

Vuoroperusteiset olosuhteet ja muut kunnan lajiliikuntapaikat

Liikuntasalit, jalkapallokentät, uimahalli, pesäpallokentät, tenniskentät, yleisurheilukentät, beach volley -kentät, ampumahiihto, kilpaladut, alamäkipyöräilyn reitit

Lähiliikunnan olosuhteet

Kuntosalit, ulkokuntosalit, kuntoportaat, nuorten lähiliikuntapaikat (esim. monitoimiareena, parkour), koulu- ja päiväkotipihat, frisbeegolf-radat, luistelukentät, kuntoladut, uimarannat, luontopolut, kuntoilureitit ja penkkilenkki, leikkipuistot

Lähiliikunnan olosuhteiden ja leikkipaikkojen verkosto

Liperin liikuntaolosuhteiden verkosto on kuvattu seuraavan aukeaman karttakuvassa. Tarkasteltaessa kolmea taajamaa, Liperin kirkonkylää, Viinijärveä ja Ylämyllyä lähiliikunnan näkökulmasta, on tunnistettavissa muutamia selkeitä tarpeita.

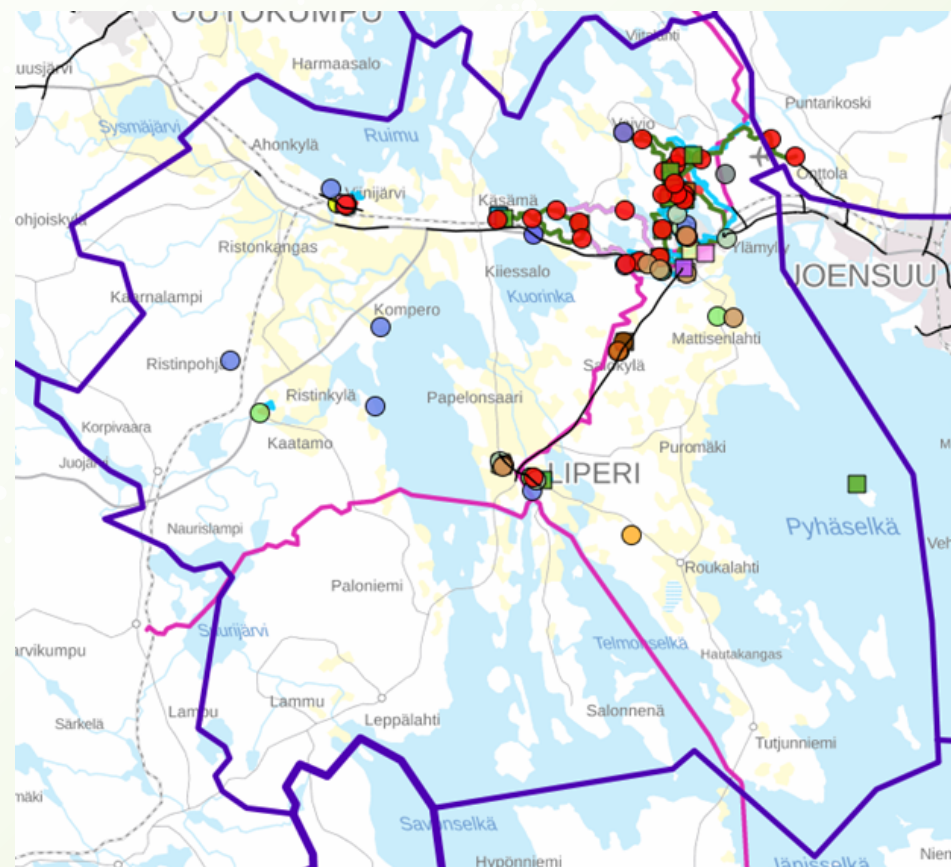
Kuntosali löytyy jokaisesta taajamasta, mutta Viinijärven sali on remontin vuoksi toistaiseksi pois käytöstä. Ulkokuntosali puuttuu jokaisesta taajamasta ja kuntoportaat sekä Viinijärveltä että Ylämyllyltä. Nuorten lähiliikunnan mahdollisuuksissa on puutteita erityisesti Viinijärvellä. Viinijärveltä puuttuu myös frisbeegolf-rata.

Luistelukenttiä, latuja, kuntoilureittejä ja uimarantoja on jokaisessa taajamassa. Vastaavasti matalan kynnyksen penkkilenkki puuttuu jokaisesta taajamasta ja esteettömien luontopolkujen tarjontaa voisi kehittää. Luontoon tukeutuvaan

liikkumiseen liittyen on tarpeen selvittää vesistöjen hyödyntämisen mahdollisuudet sekä uimapaikkaverkoston kokonaisuus. Lisäksi asukkailta on tullut toiveita koirapuistosta, jonka toteuttamisen malleja tulisi selvittää.

Leikkipuistoja on Viinijärvellä 1, Liperin kirkonkylällä 5 ja Ylämyllyllä 12 leikkikenttää, joista Honkalammen alueella 6 kpl. Honkalammen alueella olevat puistot ovat pienhköjä korttelileikkipaikkoja, ja ne alkavat olla uusimisen tarpeessa. Honkalammen alueella leikkipaikkatoiminnot esitetään keskitettävän pääosin Honkamonttuun, jossa on tilaa monipuolisen leikkipuiston/ lähiliikunta-alueen toteuttamiseksi.

Liikuntaolosuhteiden verkosto kartalla

Lipas, 2022

Viinijärvi

Viinijärven uimaranta, Viinijärven koulun sali, kuntosali, lähiliikuntapaikka, pesäpallokenttä, hiekkakenttä, tenniskentät, jääkiekkokaukalo, valaistu kuntorata/latu (3 km)

Taipaleenjoen luontopolku, Valistustalon nurmikenttä, Atsinrannan uimapaikka, Marjonlahden uimapaikka, Viinijärven ampumarata

Kuoringan uimaranta, uimahalli Liprakka, Liprakan kuntosali, luontoreitti

Ammattiopisto Luovin liikuntasali, Käsämän frisbeegolfrata

Ylämylly

Honkalammen uimaranta, Leinosenlammen uimaranta, Honkalammen koulun lähiliikuntapaikka, Paloaukean yksikön lähiliikuntapaikka, Jyrin lähiliikuntapaikan kaukalo, Patteriston yksikön lähiliikuntapaikka, Patteriston yksikön kaukalo ja luistelukenttä, Paloaukean tekonurmi, Paloaukean urheilukenttä, Honkalammen kaukalo, Honkalammen pallokenttä, tenniskentät, monitoimitalon liikuntasali ja kenttä, Jyrin liikuntahalli, Paloaukean päiväkodin painisali, Paloaukean yksikön keltainen ja punainen sali, yläkoulu eli Patteriston yksikön sali, Jyrin kuntosali, frisbeegolfrata, useita valaisemattomia ja valaistu kuntorata/latu

Honkalammen terapiatalon liikuntasali, Moottoriurheilukeskus, kuntokeskus Energy, kuntosali Vilperi

Pärnävaara: Valaistu (5 km) ja valaisemattomat (kymmeniä km) ladut/kuntoilureitit, 5 km asfaltoitu maastorata, ampumahiihdon harjoittelualue, pulkkamäki, Pärna Bike Park -alamäkipyöräilyreitit, Kinttupolut, koiraurheilukeskus, ensilumenlatu, portaikko

Ristinpohjan uimapaikka, Koikkalanlahden uimapaikka, valaistu latu / kuntoreitti

Kaatamon frisbeegolfrata

Kirkonkylä

Uimaranta, frisbeegolf-rata, kuntoportaat, skeitti- ja rullaluistelupaikka, yleisurheilukenttä, jääkiekkokaukalo, luistelukenttä, jalkapallokenttä, tenniskentät, beach volley -kenttä, senioripuisto, Liperin koulun pieni ja iso liikuntasali, yhteisötalon liikuntasali, terveyskeskuksen kuntosali, valaistu latu (2 km)

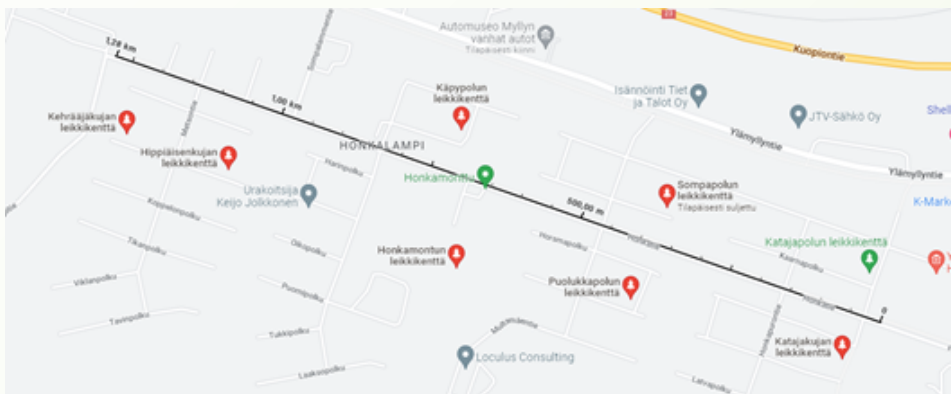
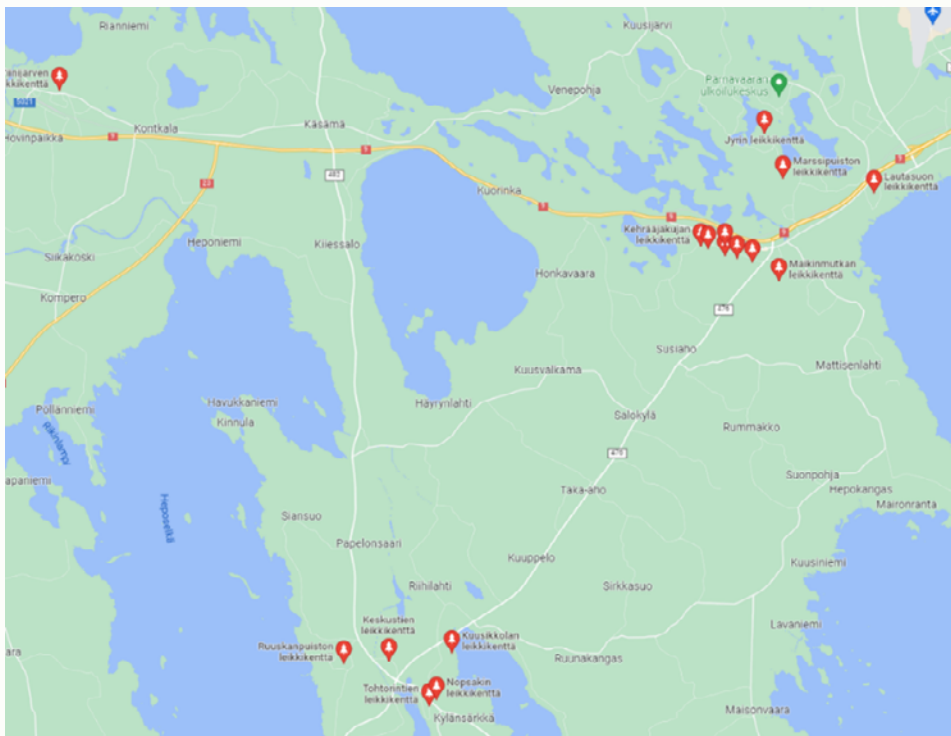
Ampumarata, Luhtapuiston luonto- ja ulkoilureitti, Vinttikoirarata, harjoitusravirata, Liperin Kyläsali, Siikasalmen koulu ympäristöineen

Mattisenlahden koulun kenttä ja liikuntasali, Salokylän koulun sali, kaukalo, luistelukenttä ja urheilukenttä, Rengaspolut

Salokylän frisbeegolfrata, ratsastuskeskus, Ollilan tuvan frisbeegolf-rata ja luontopolku

Kursivoidut liikunnan olosuhteet eivät ole kunnan omistuksessa

Leikkipaikkaverkosto kartalla

Google maps, 2022

Liperin kunnan liikumisohjelma — Liperin liikuntaolosuhteiden nykytila

Pärnävaara

Pärnävaaran urheilukeskus sijaitsee Liperin kunnan pohjoisosassa Ylämyllyn taajamassa. Se tarjoaa liikkumisen olosuhteita muun muassa hiihtoon, patikointiin, maastopyöräilyyn ja suunnistukseen. Vuoden 2022 aikana Liperin kunta on toteuttanut Pohjois-Karjalan maakuntaliiton Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukemisen määrärahalla (AKKE) Pärnävaara Master Plan -hankkeen, jonka tavoitteena on käynnistää urheilukeskuksen kehittäminen monipuoliseksi, ympärivuotiseksi liikunta-, vapaa-ajan ja matkailukeskukseksi. Osana hanketta alueelle on laadittu käyttöä ja kehittämistä tukeva aluesuunnitelma eli Master Plan, jossa lyhyemmän tähtäimen tavoitevuosi on 2030 ja pitkän tähtäimen vision osalta maakuntakaavan tavoitevuosi 2040.

Pärnävaaran aluesuunnitelmassa esitetään alueelle houkutteleva ja muista erottuva konsepti, joka hyödyntää paikallisia vahvuuksia ja erityispiirteitä tarjoten vetovoimaisia toimintoja eri-ikäisille kävijäryhmille ympäri vuoden. Toimintojen kehittämisessä on huomioitu laajat käyttäjäryhmät ja toimijat alueella. Ekologisuus, kestävä kehitys ja hiilineutraalius ovat tärkeässä roolissa tulevissa kehittämistoimenpiteissä.

Visio 2040

Pärnävaaran tavoitteena on olla maastopyöräilyn ykköskohde sekä koiraperheiden suosikkilomakohde ympäri vuoden. Lumisen ajan vahvuuksia ovat maastohiihto, hiihtosuunnistus ja talvi-pyöräily. Lumettoman ajan toimintoja ovat muun muassa frisbeegolf, polkujuoksu ja suunnistus. Laadukkaat ulkoilureitit palvelevat luonnossa liikkujia kaikkina vuodenaikoina.

Visiona on, että Pärnävaaran alueen toimintoja ja palveluja kehitetään ensisijaisesti Liperin ja lähikuntien asukkaiden liikunta- ja virkistystarpeita palvelemaan ja mahdollisimman laajaa käyttäjäjoukkoa puhutteleviksi. Tätä kautta tavoitetaan myös matkailijat. Lisääntyvien käyttäjämäärien kautta alueelle houkutellaan uusia aktiviteetti- ja matkailutoimijoita ja -investointeja. Tarkoituksena on kehittää Pärnävaarasta myös erittäin suosittu suurten ja pienempien tapahtumien ja tilaisuuksien pitopaikka.

Kehittämisen toteutus

Pärnävaaran alueen kehittäminen tapahtuu vaiheittain yhteistyössä yrittäjien ja muiden toimijoiden kanssa, kunkin vuoden talousarvioon hyväksytyjen määrärahojen puitteissa. Kehittämistoimenpiteiden rahoituksessa hyödynnetään muun muassa erilaisia hanketukia.

Kehittämistoimenpiteitä ovat nykyisen infran ja palvelujen parantaminen ja ylläpito, alueen selkeyttäminen ja kulunohjaus, maisemointi ja valittujen liikunta- ja urheilukohteiden ja reittien kehittäminen vaihteittain sekä elämykselliset majoituskohteet.

Tarkempi vaiheistus ja toimenpiteiden arvioidut kustannukset selviävät Pärnävaaran master Plan -raportista, ja ne on huomioitu osana tämän kehittämissuunnitelman lopussa esitettävää Liperin liikuntaolosuhteiden investointisuunnitelmaa.

Toteutuessaan Pärnävaaran Master Planilla on erittäin merkittäviä positiivisia vaikutuksia muun muassa hyvinvointiin, työllisyyteen, matkailuun ja viihtyisyyteen sekä laajemmin Ylämyllyn ja koko Liperin vetovoimaisuuteen.

Osallistamisessa esiin nousseet toiveet

Liperin liikuntaolosuhteiden kehittämisessä halutaan huomioida yhä paremmin kuntalaisten ja järjestöjen toiveet ja tarpeet. Osana liikuntaolosuhteiden kehittämissuunnitelman ja laajemman liikkumisohjelman laatimista toteutettiin asukas- ja koululaiskysely, kuulemistilaisuudet nuorisovaltuustolle, ikäihmisten neuvostolle ja vammaisneuvostolle sekä järjestötyöpaja.

Asukaskyselyssä liikunnan olosuhteista parhaimmiksi arvioitiin ulkoilureitit ja virkistysalueet, arkiliikkumisen olosuhteet, uimarannat ja vesistöt, ladut ja palloilukentät. Erityistä kiitosta yksittäisinä liikkumisen edistämisen tekoina saavat Kinttupolut, kuntoportaat, Pärnävaaran alue ja uimahalli. Kehityskohteina esiin nousivat olosuhteiden alueellinen tasapuolisuus ja kunnossapito. Asukaskysely toteutettiin kesällä 2022 ja kyselyyn tuli 110 vastausta. Nostot kyselyn tuloksista esitetään seuraavalla aukeamalla.

Vammaisneuvoston kuulemisessa korostuivat matalan kynnyksen ja kaikille soveltuvien olosuhteiden tarve. Konkreettisine esimerkkeinä nostettiin esiin matalan kynnyksen hiihtoladun saaminen kaikkiin taajamiin, kaikille soveltuvien välineiden ja alueiden lisääminen leikkipuistoihin, esteettömien luontoreittien rakentaminen ja kuntosalilaitteiden monipuolisuus.

Ikäihmisten neuvoston kuulemisessa kiitosta saivat Liperin polut, laavut, senioripuisto ja uimahalli. Kehityskohteiksi ehdotettiin penkkilenkkejä ja muita eri mittaisia luontoreittejä ja ylipäänsä penkkien lisäämistä arkireittien varrelle. Tasapainolaitteita toivottiin sijoitettavaksi asiointipaikkojen yhteyteen.

Nuorisovaltuustossa koettiin, että olosuhteita on nykyisellään kattavasti ja niihin mahtuu harjoittelemaan. Kiitosta saivat kentät ja areenat, frisbeegolf-radat ja Pärnävaara. Monipuolinen kuntosali toivottiin jokaiseen taajamaan ja olosuhteiden kunnossapitoon kaivattiin parannusta.

Järjestötyöpajassa nousi esiin, että olosuhteet ovat joidenkin seurojen näkökulmasta kasvun pullonkaula, ja tilojen vähyyden vuoksi esimerkiksi remonteista johtuvat käyttökiellot haastavat seurakenttää. Olosuhteiden osalta toivottiin merkittävästi lisää keskustelua ja seurojen tarpeiden kuulemista, jotta olevat olosuhteet saataisiin päivitettyä vastaamaan lajien tarpeita ja uudet olosuhteet palvelisivat mahdollisimman hyvin myös seuroja.

Välinehankintojen osalta toivottiin myös seurojen tarpeiden huomiointia nykyistä paremmin ja vuorojen jakoon toivottiin selkeytystä. Kunnan järjestöille tarjoamat ilmaiset tai edulliset olosuhteet nähtiin

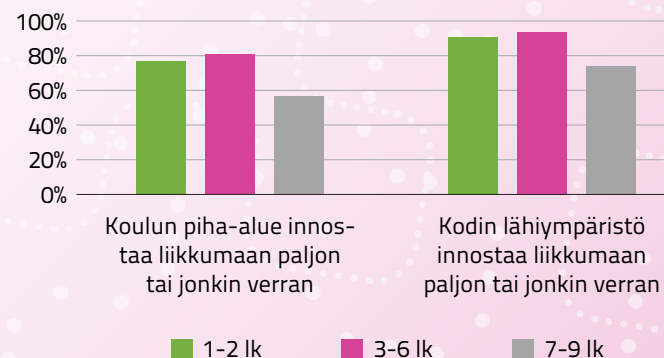
erittäin tärkeinä ja tukea toivottiin myös ostovuoroihin.

Koululaiskyselyssä suurin osa vastaajista oli tyytyväisiä koulun pihaan ja kodin lähiympäristöön liikunnan näkökulmasta. Koulujen pihojen parantamiseksi esitettiin erityisesti keinuja, trampoliineja, kiipeilytelineitä ja frisbeegolf-koreja. Kodin lähiympäristön osalta vastauksissa heijastui

kodin läheisyys taajamaan nähden. Koululaiskysely toteutettiin syksyllä 2022 ja kyselyyn tuli 468 vastausta.

Osallistamisen yhteenvetona voidaan todeta, että liikuntaolosuhteiden käyttäjien osallistamista olosuhteiden kehittämiseen ja kunnossapidon suunnitteluun pidetään erittäin tärkeänä ja sitä toivotaan myös jatkossa.

Ala- ja yläkoululaisten näkemykset koulun ja kodin ympäristöstä

Koululaisten liikkumiskysely, 2022

Asukaskyselyn tulokset

Alueittaiset liikuntaolosuhteiden kehitystoiveet

Kirkonkylä

Ulkokuntosali ja ulkokuntosali-laitteita muiden liikuntapaikkojen yhteyteen
Beach volley -kentän uusiminen (sairaalanranta, Kuusikkola)
Leikkikenttien aitojen uusiminen (Tohtorintie)
Kuntosali
Frisbeegolf-radan kunnostus
Ladut: pidemmät perinteisen ladut, leveämpi valaistu latu
Uimarannasta viihtyisämpi
Nuorten liikuntamahdollisuudet, esim. skeitti ja skuutti
Sulkapallokenttä
Retkeilypolkuja

Ylämylly

Ulkokuntosali
Ulkokuntoiluvälineitä koulujen lähelle ja ulkoilureittien varrelle
Kuntoportaatt
Ulkoilureitistöjen säilyttäminen ja kehittäminen
Luontopolku koko perheelle
Leikkipuistojen kehittäminen
Kuntosalipalvelut
Laskumäki
Frisbeegolf-radalle uudet korit ja heittopaikat ja/tai uusi frisbeegolf-rata
Valaistu latu Jyriin
Uimapaikkojen korjaus

Viinijärvi

Ulkokuntosali
Koulun salin korvaava tila käyttökiellon ajan ja uuteen kouluun hyvä liikuntasali ja kuntosali
Frisbeegolf-rata
Latuverkoston kehittäminen
Leikkipuisto ja skuuttiparkki tai muuta tekemistä lapsille
Tenniskentän kunnostus

Muut alueet tai ei tiettyyn alueeseen liittyvät

Leikkikenttiä taajamien ulkopuolelle
Salokylän koulun taakse kuntoportaatt
Retkiluistelurata, jääladut
Vesiretkelyn kehittäminen
Investoinnit: jäähalli, jalkapallohalli, frisbeegolfin kilparata

5 tärkeintä liikuntaolosuhteiden kehitystoivetta

Arkiliikkumisen olosuhteet (kävely- ja pyörätiet)

Kuntosalit

Ulkokuntosalit

Ulkoilureitit ja virkistysalueet

Ladut

Tavoitteet, toimenpiteet ja nostot kehittämiskaudelle

Liikuntaolosuhteiden kehittämistä koskevat tavoitteet ja toimenpiteet on määritetty liikkumisohjelmassa. Tässä olosuhteiden kehittämissuunnitelmassa ne on koottu yhteen, ja niistä on edelleen laadittu konkreettisia nostoja kehittämiskaudelle 2023–2030 helpottamaan resurssien kohdistamista ja suunnittelua. Nostot perustuvat nykytilan arviointiin ja osallistamisessa esiin nousseisiin toiveisiin sekä jo suunniteltuihin tuleviin hankkeisiin.

Nostojen pohjalta on laadittu erillinen Liperin liikuntaolosuhteiden

investointisuunnitelma vuosille 2023–2030. Suunnitelma on toteutettu erillisenä taulukkona, ja se toimii kunnan työkaluna olosuhteiden kehittämisessä. Tämän asiakirjan lopussa esitetään investointisuunnitelman karkea koonti.

Liperissä on kunnan omistamien liikuntaolosuhteiden lisäksi myös muita, esimerkiksi yksityisten toimijoiden omistamia olosuhteita. Nämä olosuhteet on tunnistettu kehittämissuunnitelman laatimisen yhteydessä, mutta tavoitteet, toimenpiteet, nostot ja investointien suunnittelu eivät koske näitä olosuhteita.

Tavoitteet

- Ohjaavat kohti päätavoitetta ja Liperin liikkumisen visiota
- Määritetty liikkumisohjelmassa

Toimenpiteet

- Keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi
- Määritetty liikkumisohjelmassa

Tavoitteelliset nostot kehittämiskaudelle 2023–2030

- Kehittämiskaudelle priorisoidut toimenpiteet ja toimenpidekokonaisuudet
- Helpottavat vuositaso suunnittelua ja resurssien kohdistamista

Investointisuunnitelma 2023–2030

- Erillinen suunnitelma kehittämiskaudella toteutettavista investoinneista

Olosuhteita koskevat tavoitteet liikkumisohjelmassa:

- Liikkumisen olosuhteet kannustavat lapsia ja nuoria omatoimiseen liikuntaan ja seuratoimintaan jokaisessa taajamassa
- Liikkumisen olosuhteet kannustavat aikuisia omatoimiseen liikkumiseen jokaisessa taajamassa
- Liikkumisen olosuhteet ovat laadultaan ikäihmisille sopivia ja helposti saavutettavissa

Olosuhdetyötä koskevat tavoitteet liikkumisohjelmassa:

- Olosuhteiden kehittäminen tehdään yhdessä asukkaita toimijoita osallistaen
- Olosuhdetieto on ajantasaista
- Olosuhteiden vuorojakoon liittyvät toimintatavat selkiytyvät
- Liikunnan olosuhteet otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa
- Liikuntaolosuhteiden investointiin ja kunnossapitoon on riittävästi resursseja

Olosuhteet

Tavoite:

Liikkumisen olosuhteet kannustavat lapsia ja nuoria omatoimiseen liikuntaan ja seuratoimintaan jokaisessa taajamassa

Toimenpiteet:

- Kunnostamme nykyiset lasten ja nuorten liikkumisen olosuhteet.
- Lisäämme uusia lasten ja nuorten liikkumisen olosuhteita niin, että jokaisella lapsella ja nuorella jokaisessa taajamassa on tasavertaiset mahdollisuudet liikkumiseen.
- Kehitämme päiväkotien, koulujen ja muiden lasten ja nuorten toimintakeskusten piha-alueita liikunnallisemmiksi.
- Varmistamme, että liikkumisen olosuhteet ovat turvallisia (reitit, valaistus, välineiden kunto).
- Kehitämme olosuhteita vastaamaan seurojen tarpeita.

Tavoitteelliset nostot kehittämiskaudelle:

Uimarannat

- Uimarantojen verkostotarkastelu
- Kirkonkylän uimarannan kunnostus
- Ylämyllyn uimarantojen (2kpl) kunnostus

Koulujen pihat ja lähiliikuntapaikat

- Viinijärven koulun piha-alueen uudistus
- Liperin koulukeskuksen liikunta-alueen uudistus
- Kirkonkylän Nopsakin lähiliikunta-alue
- Nuorisotalojen, päiväkotien ja kerhojen piha-alueiden kehittäminen kuntoinventoinnin mukaisesti

Leikkipuistot

- Kirkonkylän leikkipaikkojen kunnostus / toteutus
- Leikkipaikkojen keskittäminen Honkalammen alueella
- Muiden leikkipaikkojen kuntokartoitus

Frisbeegolf-radat

- Ylämyllyn koulun frisbeegolf-radan kunnostus
- Frisbeegolf-radan toteutus Viinijärvelle

Seuratoiminnan olosuhteet

- Viinijärven koulun salin kunnostus ja korvaavien tilojen järjestäminen remontin ajaksi
- Jyrin Paloaukean kentän kunnostus ja huoltorakennuksen uusiminen
- Viinijärven pesäpallostadionin pukuhuonetilojen ja katsomon kunnostustarpeen kartoitus
- Seurojen tarpeiden huomiointi Jyrin liikuntahallissa ja Ylämyllyn koulun Patteriston yksikön liikuntasalissa
- Palloiluhallin rakentamisen kartoittaminen ja jatkotoimenpiteiden määrittäminen yhteistyössä seurojen kanssa
- Liikuntaolosuhteiden kunnan omistamien varusteiden päivitys seurojen tarpeiden mukaisesti

Tavoite:

Liikkumisen olosuhteet kannustavat aikuisia omatoimiseen liikuntaan jokaisessa taajamassa

Toimenpiteet:

- Kunnossapidämme ja päivitämme nykyisiä liikkumisen olosuhteita niin, että ne ovat helposti lähestyttäviä, houkuttelevia ja turvallisia.
- Lisäämme uusia aikuisten liikkumisen olosuhteita niin, että jokaisessa taajamassa on tasavertaiset mahdollisuudet aikuisten omatoimiseen liikkumiseen.
- Mahdollistamme uusien olosuhteiden toteuttamisen ja kunnossapidon myös talkootyön avulla.

Tavoitteelliset nostot kehittämiskaudelle:

Kuntosalit

- Kuntosalitoiminnan turvaaminen Viinijärvellä myös jatkossa
- Ylämyllyn kuntosalin laitteiston monipuolistaminen (eri tasot, ikäryhmät)

Ulkokuntosalit ja ulkokuntoiluvälineet

- Kuntoilualan rakentaminen Liperin kirkonkylän Nopsakkiin
- Ulkokuntosalin rakentaminen Liperin kirkonkylälle, Ylämyllylle ja Viinijärvelle
- Kuntoiluvälineiden ja -ohjeiden lisäys leikki- ja liikuntapaikkojen yhteyteen

Beach volley- ja tenniskentät

- Kirkonkylän beach volley -kentän uusiminen
- Viinijärven tenniskentän kunnostus

Luontoliikunnan olosuhteet

- Latureitistön kartoitus ja jatkotoimenpiteiden määrittäminen. Painopisteenä matalan kynnyksen ladut, valaistus ja kylälatujen yhteydet.
- Vesistöjen hyödyntämisen mahdollisuuksien selvittäminen

Kuntoportaat

- Kuntoportaiden rakentaminen Viinijärvelle ja mahdollisesti muihin sijainteihin tarkemman kartoituksen mukaisesti.

Kuntalaisten talkoohankkeet

- Koirapuistojen rakentamisen selvittäminen talkoohankkeena

Pärnävaaran urheilukeskus

- Kehittäminen hanke- ja yksityisellä rahoituksella ympärivuotiseksi liikunta-, vapaa-ajan ja matkailukeskukseksi

Tavoite:

Liikkumisen olosuhteet ovat laadultaan ikäihmisille sopivia ja helposti saavutettavissa

Toimenpiteet:

- Kannustamme arkiliikuntaan varmistamalla, että arkireittien varrella on riittävästi levähdyspaikkoja ja reitit ovat riittävän tasaisia.
- Huomioimme liikuntaolosuhteiden suunnittelussa ja välineistössä ikäihmisten tarpeet ja esteettömyyden.

Tavoitteelliset nostot kehittämiskaudelle:

Arkiliikunnan olosuhteet

- Penkkien lisääminen arkireittien varrelle

Luontoreitit ja penkkilenkit

- Penkkilenkin toteutus jokaiseen taajamaan
- Esteetön luontoreitti jokaiseen taajamaan

Uimahalli

- Pyrkimys uimahallin toiminnan jatkumiseen

Esteettömyys

- Uusien olosuhteiden toteutuksessa ja vanhojen kunnostuksessa huomioidaan esteettömyyden vaatimukset aiempaa vahvemmin. Kehittämistä tehdään esteettömyyskartoituksen mukaisesti.

Olosuhdetyö

Tavoite:

Olosuhteiden kehittäminen tehdään yhdessä asukkaita ja toimijoita osallistaen

Toimenpiteet:

- Kuulemme olosuhteiden kehittämisessä asukkaita ja eri ryhmien edustajia.
- Kuulemme olosuhteiden kehittämisessä seuroja ja muita järjestöjä.
- Varmistamme keskustellen, että seuroilla on tarvittavat varusteet käytettävissä ja kunnossa.

Tavoitteelliset nostot kehittämiskaudelle:

- Kehittämissuunnitelman aikana nousseet kuntalaisten toiveet ja tarpeet ohjaavat kehittämiskaudelle suunniteltujen investointien toteutusta.
- Kunnan liikuntaolosuhteista vastaava henkilö osallistuu tiivistyvään vuoropuheluun kunnan ja järjestöjen välillä: järjestöfoorumi, kyläfoorumi, järjestötyöryhmä, kunnan ja seurojen palaverit.

Tavoite:

Olosuhdetieto on ajantasaista

Toimenpiteet:

- Pidämme Lipas-järjestelmää yllä.
- Seuraamme vuorojen kävijämääriä ja varmistamme seurannan avulla, että maksuttomat tilat ovat tehokkaassa käytössä. Olosuhteiden kehitystyö suunnataan paitsi eri puolille ja eri lajeihin myös eniten käytettyihin paikkoihin.
- Kirjaamme kuntotiedot sähköiseen järjestelmään (pilotointi aloitettu)

Tavoitteelliset nostot kehittämiskaudelle:

- Lipas-järjestelmän säännölliseen päivittämiseen varataan resursseja.
- Vuorojen kävijämäärien seurantaa kehitetään selkeäksi ja säännölliseksi.
- Kehittämiskauden alussa toteutetaan olosuhteiden kuntoinventointi.
- Kuntotietojen säännölliseen kirjaamiseen varataan resursseja.
- Kehittämiskauden aikana toteutetaan esteettömyyskartoitus.

Tavoite:

Olosuhteiden kehittäminen tehdään yhdessä asukkaita ja toimijoita osallistaen

Toimenpiteet:

- Teemme vuorojenjaon selkein perustein ja avoimesti
- Otamme käyttöön sähköisen tilavarausjärjestelmän

Tavoitteelliset nostot kehittämiskaudelle:

- Tilavarausjärjestelmän päivittämiseen ja käytön opastamiseen varataan resursseja.
- Vuorojen kävijämäärien seurannan tuloksia hyödynnetään vuorojenjaossa.

Tavoite:

Liikunnan olosuhteet otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa

Toimenpiteet:

- Liikunnasta vastaava viranhaltija osallistuu maankäytön suunnittelun prosesseihin.
- Huomioimme ihmisten luontaiset liikkumisreitit ja -tottumukset ja reitistöjen jatkuvuuden uusien reittien ja liikuntapaikkojen suunnittelussa ja maankäytön kehittyessä.
- Huomioimme liikuntaolosuhteiden kehittämisessä myös kulkuväylät, polkupyörien pysäköinnin ja parkkipaikat.

Tavoitteelliset nostot kehittämiskaudelle:

- Maankäytön suunnitteluun osallistumiseen varataan resursseja.
- Liikunta ja liikkuminen mahdollistetaan maankäytön suunnittelussa.

Tavoite:

Liikuntaolosuhteiden investointiin ja kunnossapitoon on riittävästi resursseja

Toimenpiteet:

- Tarkastelemme kunnossapidon resurssit ja kohdentamisen, jotta palvelun taso täyttää viihtyisyyden ja turvallisuuden vaatimukset.
- Hyödynnämme olosuhteiden kehittämisessä erilaisia rahoituskanavia ja -malleja.

Tavoitteelliset nostot kehittämiskaudelle:

- Kehittämiskauden alussa toteutetaan olosuhteiden kunnossapidon tason määrittely, jonka avulla kunnossapidon resurssit kohdennetaan tarkoituksenmukaisesti.
- Olosuhteiden kasvava määrä huomioidaan kunnossapidon suunnittelussa.
- Investointisuunnitelman mukaiseen olosuhteiden kehittämiseen haetaan aktiivisesti ulkopuolista rahoitusta.

Liikuntaolosuhteiden investoinnit

Keskeisimmät investoinnit viime vuosina

Ylämyllyn koulun Patteriston yksikön piha-alue ja sali

Uusi noin 900 m² kokoinen liikuntasali ja uudistettu piha-alue, jossa luistelu-/hiekkakenttä, kaukalo, peliareena, koripallokenttä, parkour- ja ulkokuntoilulaitteet

Ylämyllyn Jyrin Paloaukean monitoimikaukalo

Kaukalon kunnostus, alustan uusiminen

Kirkonkylän Nopsakin lähiliikunta-alue

Uudet kuntoportaat, kuntolatujen pohjustus

Ylämyllyn lähivirkistysalueet: Kinttupolkujen luontoliikuntareitistö

Luontoliikuntareitistön toteutus sekä ulkotulipaikkojen, kotien, huussien, opastaulujen, laitureiden, puuliitereiden kunnostus ja lisääminen

Pärnä Bike Park

Alamäkipyöräilyn reittien toteutus

Heinälammen talvipolut

Talvipolkujen toteutus

Liperin koulu

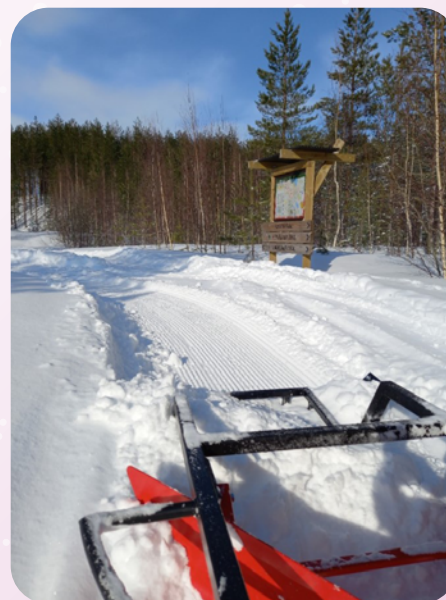
Koulun peruskorjaus ja piha-alueen kunnostus: pienen ja ison salin kunnostus ja uusi peliareena

Salokylän koulu

Piha-alueen uusiminen ja välituntivälineiden lisääminen

Viinijärven uimaranta

Varusteiden ja kalusteiden kunnostaminen tai uusiminen, uimapaikan kunnostus, leikkivälineen asentaminen, opasteet ja ohje-
taulut

Keskeisimmät investoinnit tulevina vuosina

Ulkokuntoilun kehittäminen

Ulkokuntoilun edistämiseksi Liperin taajamiin on suunnitelmakauden aikana tarkoitus lisätä lähiliikunnan olosuhteita, kuten kuntoportaita, ulkokuntoilupaiikkoja ja ulkoilureittejä.

Leikkikenttien kehittäminen

Leikkikenttien kehittämiseksi suunnitelmakauden aikana on tarkoitus kartoittaa nykyisten leikkipaikkojen kunto sekä keskittää, kunnostaa ja uudistaa leikkipaikkoja tunnistetun tarpeen mukaan.

Latuverkoston kehittäminen

Hankkeessa on tarkoitus selvittää Liperin kunnan hiihto-olosuhteet ja ylläpitomahdollisuudet sekä päivittää reitit ja opasteet vastaamaan vaatimuksia.

Pärnävaaran Master Plan -hanke

Hankkeen tavoitteena on kehittää Pärnävaaraa monipuoliseksi, ympärivuotiseksi liikunta-, vapaa-ajan ja matkailukeskukseksi.

Viinijärven pesäpallostadionin ja urheilualueen kehittäminen

Suunnitelmakauden aikana on tarkoitus edistää pesäpallostadionin ja urheilualueen olosuhteita tarpeen mukaan.

Viinijärven koulukeskuksen lähiliikunta- ja urheilualueen kehittäminen

Kehittämisen tarkoituksena on monipuolistaa ja uudistaa koulukeskuksen lähiliikunta- ja urheilualetta.

Kirkonkylän Nopsakin lähiliikunta-alueen kehittäminen

Kehittämisen tarkoituksena on luoda Nopsakista eri-ikäisiä kuntalaisia palveleva lähiliikuntakokonaisuus.

Kirkonkylän koulukeskuksen lähiliikunta- ja urheilualueen kehittäminen

Kehittämisen tarkoituksena on monipuolistaa ja uudistaa koulukeskuksen lähiliikunta- ja urheilualetta.

Paloaukean urheilualueen kehittäminen ja jalkapallohallihanke

Investointisuunnitelman koonti 2023-2030

Kunnan omistuksessa olevat liikunnan olosuhteet	Investoinnit							
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
VIINIJÄRVI								
Kentät ja kaukalot				75 000	45 000		75 000	
Leikkipaikat						75 000		25 000
Liikunta- ja kuntosalit	50 000							
Ulkokuntoilu		75 000	75 000		30 000	30 000		
Hiihto							25 000	75 000
YHTEENSÄ	50 000	75 000	75 000	75 000	75 000	105 000	100 000	100 000
YLÄMYLLY								
Uimarannat				40 000	40 000			
Päiväkotipihat	50 000							
Kentät ja kaukalot					150 000			
Pärnävaaran urheilu- ja aktiviteettialue	500 000	35 000	25 000	25 000				
Leikkipaikat	25 000					25 000	25 000	175 000
Liikunta- ja kuntosalit		40 000	25 000			25 000		
Ulkokuntoilu						70 000	85 000	
YHTEENSÄ	575 000	75 000	50 000	65 000	190 000	120 000	110 000	175 000
LIPERIN KIRKONKYLÄ								
Uimarannat			40 000					
Lähiliikunta ja ulkokuntoilu	10 000	40 000	45 000	75 000	120 000	100 000	100 000	50 000
Leikkipaikat	40 000	40 000				25 000	25 000	100 000
YHTEENSÄ	50 000	80 000	85 000	75 000	120 000	125 000	125 000	150 000
KOKO KUNTA								
Hiihto					50 000	50 000	50 000	50 000
Ulkokuntoilu							60 000	60 000
Välinehankinnat	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Talkoohankkeet					30 000	30 000	30 000	30 000
Arkiliikunta/penkit						50 000		
YHTEENSÄ	10 000	10 000	10 000	10 000	90 000	140 000	150 000	150 000
KAIKKI YHTEENSÄ	685 000	240 000	220 000	225 000	475 000	490 000	485 000	575 000

Ohessa on esitetty tiivistetty investointisuunnitelman koonti. Tarkempi investointisuunnitelma on toteutettu erillisenä taulukkona, ja se toimii kunnan työkaluna olosuhteiden kehittämisessä.

Olosuhteisiin liittyvät selvitykset

Investointien suunnittelun ja toteuttamisen tukena toimivat erikseen laadittavat olosuhteisiin liittyvät selvitykset. Tämän olosuhteiden kehittämissuunnitelman laatimisen aikana esiin on noussut tarve seuraaville lisäselvityksille:

- Liikunta- ja leikkipaikkojen kuntointiventointi
- Liikunta- ja leikkipaikkojen kunnossapidon tason määrittely
- Esteettömyyskartoitus
- Uimapaikkaverkoston ja vesistöjen hyödyntämisen mahdollisuuksien tarkastelu ja kehittämisen suunnittelu
- Latujen ja opastuksen investointitarpeen selvitys (Latuverkoston kehittäminen)

Lähteet

Kartat ja olosuhteisiin liittyvät tiedot

Lipas-järjestelmä: <https://www.lipas.fi/liikuntapaikat>

Google maps: <https://www.google.com/maps>

Liperin kunnan nettisivut: <https://www.liperi.fi/>

Kyselyt ja selvitykset:

Asukaskysely 2022, toteutettu osana liikkumishjelman toteutusta

Järjestötyöpaja 2022, toteutettu osana liikkumishjelman toteutusta

Koululaisten liikkumiskysely 2022, toteutettu osana liikkumishjelman toteutusta

Traficom. (2016). Joensuun ydinkaupunkiseutu. Valtakunnallinen henkilöliikennetutkimus. Liikenne ja viestintävirasto. Seutujulkaisu. <https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/file/Seutujulkaisu-HLT2016-Joensuun-ydinkaupunkiseutu.pdf>

Muut lähteet:

Talousarvio 2022 ja taloussuunnitelma 2023–2024. Liperin kunta. Talousarvio 2022 ja taloussuunnitelma 2023–2024 ([liperi.fi](https://www.liperi.fi))

